

การใช้พุทธธรรมเพื่อบำบัดโรคเบาหวานของพระสงฆ์ในเขตอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย
An Application of Buddhadhamma for Diabetes Treatment of Buddhist
Monks in Wangsapung district, Loei province

พระครูวิสุทธิสังฆาภรณ์ (สมชาย วงศ์ละคร)*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาการบำบัดโรคของพระสงฆ์ในสมัยพุทธกาลตามคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท ๒) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาโรคเบาหวานของพระสงฆ์ในเขตอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ๓) เพื่อศึกษาการใช้พุทธธรรมเพื่อบำบัดโรคเบาหวานของพระสงฆ์ในเขตอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากพระสงฆ์ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๔ รูป ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาสามารถสรุปได้ ๓ ประเด็นคือ

ประเด็นที่ ๑ การศึกษาพบว่า พระสงฆ์ในสมัยพุทธกาลรักษาบำบัดโรคด้วยการฟังพุทธธรรมแล้วพิจารณาอย่างแยบคาย จนเกิดสมาธิ เห็นความเป็นธรรมชาติ คือ ความไม่เที่ยง เป็นทุกข์ อนัตตา และไม่ยึดมั่น ถือมั่น ในสังขารรูป สิ่งที่เป็นความจริงตามหลักพุทธธรรม และ นอกจากนี้ การบำบัดรักษาโรคของพระสงฆ์ในสมัยพุทธกาลนั้น ยังมีการใช้สมุนไพรบำบัดโรคทางกาย เพื่อบรรเทาทุกข์เวทนาที่เกิดขึ้น โดยปรุงจากสมุนไพรจำพวก พืช สัตว์ แร่ธาตุ

ประเด็นที่ ๒ การศึกษาพบว่า ปัญหาโรคเบาหวานของพระสงฆ์ในเขตอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เกิดมาจากบริบทสิ่งแวดล้อมเนื่องมาจากการดำรงชีวิตของพระสงฆ์ ต้องอาศัยญาติโยมเพื่อเลี้ยงชีพ อาจไม่ได้พิจารณาในการบริโภคอาหาร ขาดการออกกำลังกาย จึงทำให้เกิดเป็นโรคเบาหวาน และโรคแทรกซ้อนต่างๆ จากการบริโภคอาหาร เค็มจัด หวานจัด เฝื่อนจัด เป็นต้นเหตุให้เกิดโรคดังกล่าว โรคเบาหวาน พบในพระสงฆ์ ๒ ชนิด คือ โรคเบาหวานชนิดที่พึ่งอินซูลิน และ โรคเบาหวานชนิดไม่พึ่งอินซูลิน

ประเด็นที่ ๓ การศึกษาพบว่า พระครูสิริมังคโลภาส ใช้พุทธธรรมอริยสังข์ ๔ พระครูโสภณพัฒนานุกิจ ใช้พุทธธรรมโพชฌงค์ ๗ พระครูกันตสีลวิวัฒน์ ใช้พุทธธรรมไตรลักษณ์ ๓ พระบัวผัน ยติธโร ใช้พุทธธรรมสัญญา ๑๐ และทั้ง ๔ รูป ยังมีการบำบัดรักษาโรคเบาหวานแบบแผนปัจจุบัน และประยุกต์ใช้สมุนไพรต่างๆ ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก เพื่อการบำบัด

* นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เลย

โรคเบาหวาน โดยผสมผสานด้วยวิธีการต่างๆ นำมาบำบัดรักษาอาการกำเริบ หย่อน พิกการของธาตุ ๔ ชั้นที่ ๕ เพื่อความสมดุลของร่างกาย เช่นการใช้ยาแผนปัจจุบัน และสมุนไพรบำบัดรักษาโรคทางกาย ส่วนพุทธธรรมบำบัดรักษาโรคทางใจ เมื่อกายและใจได้รับการบำบัดรักษาแล้ว ย่อมทำให้การรักษาโรคเบาหวานของพระสงฆ์ดีขึ้นตามลำดับ ระดับน้ำตาลก็อยู่ในเกณฑ์ปกติเป็นที่น่าพอใจ

คำสำคัญ: พุทธธรรม, บำบัดโรคเบาหวาน, พระสงฆ์

Abstract

The main purposes of this research were: (1) to study the monks' disease treatment in the Buddha's age according to the Theravada Buddhist scripture, (2) to study the problematic conditions of diabetes among monks in Wangsaphung district, Loei province and (3) to study Buddhadhamma applied to the monks' diabetes treatment in Wangsaphung district, Loei province. This was a qualitative research. The research tool was an interview to collect all data by the depth interview from four monk informants. A result of this study was found in three aspects.

Firstly, it was found that monks in the Buddha's age cured diseases by listening to Dhamma and considered it carefully until they got concentration and saw natural truths: impermanence, suffering and non-self without any attraction to phenomena because of learning all things as they really were. Moreover, the monks' disease treatment in the Buddha's age dealt with the use of herb to cure physical diseases in order to release suffering. This herb was taken from plants, animals and mineral.

Secondly, a result of this study was found that diabetes in monks in Wangsaphung district, Loei province came from surroundings because monks lived with people's faith. They could not choose proper food and they lived without exercise. Thus, they have got diabetes and other diseases because of taking more salty, sugary, and spicy food. Diabetes in monks were divided into two types: insulin-dependent diabetes and non-insulin dependent diabetes.

Thirdly, a result of this study was found that Phrakhrusirimangkhalophat used Four Noble Truths; Phrakhrusophonwatthananukit used Seven Bojjhangas; Phrakhrukantasilawatthana used Three Characteristics; and Phrabuaphan

Yatindharo used ten types of perception. All of them still cured diabetes in the modern medicine and used some herb in Tipitaka to release the storm, lack and defectiveness of four elements and five aggregates in order to keep a body in balance. Here, they used the modern medicine and herb to cure physical diseases and Buddhadhamma to cure mental disease. When a body and mind were assuaged, monks could released a problem of diabetes. Hypergly caemia was in the satisfied standard.

Keyword; Buddhadhamma, Diabetes Treatment, Buddhist Monks

๑. บทนำ

ปัจจุบันนี้โลกมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นทุกวัน จึงทำให้การดำรงชีวิตของพระสงฆ์ต้องปรับตัวไปตามกระแสโลกเพราะพระภิกษุสงฆ์ต้องอาศัยการเลี้ยงชีพจากอาหารที่ฆราวาสนำมาถวาย จึงไม่มีทางเลือกอื่น ทำให้พระสงฆ์ฉันอาหารตามที่ญาติโยมนำมาถวาย เช่น อาหารประเภท หวานจัด มันจัด เค็มจัด และเครื่องดื่มอีกหลากหลายชนิด ขาดการออกกำลังกาย ทำให้พระภิกษุสงฆ์ เกิดเป็นโรคต่างๆ ตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจุบันโรคเบาหวานเป็นโรคเรื้อรังที่ไม่หายขาด จะต้องรักษาโรคเบาหวานไปตลอดชีวิต หรือรักษาไปจนวันตาย^๑ โรคเบาหวานถือว่าเป็นปัญหาสำคัญของพระภิกษุสงฆ์ อันเนื่องมาจากพระภิกษุสงฆ์ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตน และการบริโภคอาหาร หรือการฉันอาหารตามที่ญาติโยมนำมาถวาย และมีแนวโน้มการเป็นโรคเบาหวานปัจจุบันนี้มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น^๒ ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตและการออกเผยแผ่พระพุทธศาสนาอีกด้วย

เพราะฉะนั้น การรักษาโรคเบาหวานด้วยยาอย่างเดียวเห็นจะไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร พระภิกษุสงฆ์จึงจำเป็นต้องดูแลตัวเอง เปลี่ยนพฤติกรรมการฉันอาหาร คือพิจารณาฉันแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ออกกำลังกายด้วยการเดินจงกรม ปฏิบัติตนตามหมอสั่งอย่างเคร่งครัด และที่สำคัญที่สุดคือ การนำหลักพุทธธรรมนำมาประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการรักษาโรคเบาหวาน ซึ่งพระภิกษุสงฆ์สามารถนำหลักพุทธธรรมนำมาปฏิบัติให้เกิดความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับปัญหาทั้งโรคทางกายและโรคทางใจดังที่ปรากฏว่าหลักพุทธธรรมในบทที่ว่า อาพาธสูตร^๓ ว่าการหายอาพาธของพระศรีเมานนท์ อาพาธหนักได้รับความทุกข์เวทนาเป็นใช้

^๑ ลัดดาวรรณ ปานเพ็ชร, โรงพยาบาลมหาสารคามนครเชียงใหม่ : การที่จะเอาชนะเบาหวานได้ใน ๔ ขั้นตอนง่ายๆ. แหล่งที่มา : <http://www.joelookyoung.com/> [๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘].

^๒ ธีรชัย ภาสุรกุล, โรงพยาบาลเวชธานี : สถิติผู้ป่วยเบาหวานพุ่งทั่วโลก ยังไม่แก่ก็เป็นได้. แหล่งที่มา : <http://www.thairath.co.th/> [๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘].

^๓ อัง.ทสก.(ไทย) ๒๔/๖๐/๑๒๘-๑๓๓.

หนัก พระอานนท์จึงกราบทูลพระพุทธองค์ พระพุทธองค์จึงตรัสประทานธรรมโอสถบพที่ว่า สัณญา ๑๐ ประการ^๕ ซึ่งพระอานนท์ได้นำมาแสดงต่อให้พระศิริมานนท์ฟังแล้วพิจารณาตามธรรมนั้น จนสามารถหายจากอาพาธ ด้วยธรรมโอสถบพที่ว่า สัณญา ๑๐ ประการ คือ ๑) อนิจจ สัณญา ๒) อนัตตสัณญา ๓) อสุภสัณญา ๔) อาทีนวสัณญา ๕) ปหานสัณญา ๖) วิราคสัณญา ๗) นิโรธสัณญา ๘) สัพพโลเก อนภิตสัณญา ๙) สัพพสังขารesu อนิจจสัณญา ๑๐) อานาปานสติ อาทีนวสัณญา คือ โรคตา โรคหู โรคจมูก โรคลิ้น โรคกาย โรคศีรษะ โรคที่ไพบู โรคปาก โรคฟัน โรคโอ โรคหืด โรคไข้หวัด โรคไข้พิษ โรคไข้เชื่องซึม โรคท้อง โรคลมสลบ โรคลงแดง โรคจุกเสียด โรคลงราก โรคเรื้อน โรคฝี โรคกลาก โรคมอคร่อ โรคลม บ้าหมูโรคหิดเปื่อย โรคหิด โรคคุดทะราด โรคหูด โรคละอองบวมโรคอาเจียนเป็น เลือด โรคดี โรคเบาหวาน^๕ โรคเริม โรคพุพอง โรคริดสีดวง อาพาธมีดิน เป็นสมุฏฐาน อาพาธมีเสลดเป็นสมุฏฐาน อาพาธมีลมเป็นสมุฏฐาน อาพาธมีไข้ สันนิบาตเป็นสมุฏฐาน อาพาธที่เกิดแต่ละฤดูแปรปรวน และคำว่าโรคเบาหวาน ยังมีปรากฏอยู่ในคัมภีร์ต่างๆ ด้วย

แสดงว่าในครั้งพุทธกาล พระภิกษุในพระพุทธศาสนาก็เป็นโรคเบาหวานมาก่อน ดังจะเห็นได้จากคำว่า “มธุเมโห อาพาโธ” ซึ่งพระภิกษุภิกษุภิกษุอธิบายข้อความนี้ว่าเป็นโรคเบาหวาน บางอาจารย์ว่าโรคอ้วน^๖ พระอรธกถาจารย์ผู้อธิบายคัมภีร์มหานิทเทส อธิบายข้อความที่ว่า มธุเมโหติสรีรพณตเร อุกกภูฏโรโค ว่าเป็นโรคเบาหวาน หมายถึงโรคอุกฤษฏ์ในร่างกาย^๗ และพระอาจารย์ ผู้แต่งคัมภีร์ปาจิตติยาโยชนา ชาวพม่าอธิบายว่า มธวियมุตตาหิมิตีเสจตีติ มธุเมโหโส อาพาโธ มุตตเมโห สุกกเมโห รตตเมโหติ อเนกวิโร^๘ แปลว่า โรคมธุเมห (เบาหวาน) คือ โรคที่มูตร (ปัสสาวะ) เหมือนน้ำผึ้ง (น้ำหวาน) ไหลซึมออกมา มีหลายชนิด คือ มุตตเมห มูตรไหลซึม สุกกเมห สุก (เหงื่อ) ไหลซึม รัตตเมห (ไหลซึมออกเป็นสีแดง) ซึ่งคำอธิบายที่บอกว่าปัสสาวะหวานเหมือนน้ำผึ้งตรงกับอาการที่วินิจฉัยโรคเบาหวานในปัจจุบันและภาวะที่มีเหงื่อไหลซึมออกมากก็เป็นอาการอย่างหนึ่งของโรคเบาหวาน เมื่อร่างกายมีภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำกว่าปกติ^๙ บางรายนอกจากเจ็บป่วยทางด้านร่างกายแล้ว ก็เริ่มมีอาการป่วยทางด้านจิตใจด้วย เนื่องจากเบาหวานเป็นโรคเรื้อรัง รักษาไม่หายขาด ภิกษุบางองค์เกิดความกังวลมาก เพื่อตระหนักถึงอันตรายจากโรคเบาหวาน เพราะถ้าเป็นเบาหวานแล้ว แต่ไม่รักษา ควบคุม ดูแล ก็จะกลายเป็นต้นเหตุที่สำคัญทำให้คนจำนวนมาก

^๕ อย.ทสก.(ไทย) ๒๔/๖๐/๑๒๘-๑๓๐.

^๖ วิ.มหา. (บาลี) ๒/๑๕/๑๑๑,

^๗ อุกกภูฏสส มंसูปโยติเอเก วชิร.ภิกขา (บาลี) ๓๗๐.

^๘ ขุ.ม.อ. (บาลี) ๕/๕๘.

^๙ ปาจิตติยาโยชนา, ฉบับบาลีอักษรพม่า, หน้า ๑๒๗.

^{๑๐} สุนทร ตรีนนทวัน, ผู้เชี่ยวชาญสาขาเทคโนโลยีการศึกษา สสวท : ดลิ่งคนไทยป่วยเป็นโรคเบาหวาน ๓.๕ ล้านคน. แหล่งที่มา : E-mail: stri@ipst.ac.th/ [๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘].

นับล้านๆ คนต้องเสียชีวิตจากโรคหัวใจ โรคไต พิการเป็นอัมพาต อัมพฤกษ์ และตาบอดได้ โรคเบาหวานส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของพระภิกษุสงฆ์ในเขต อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เป็นอย่างมาก

ดังนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการใช้พุทธธรรมเพื่อบำบัดรักษาโรคเบาหวาน ของพระสงฆ์ ในเขต อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของพระภิกษุสงฆ์ที่อาพาธเป็นโรคเบาหวานให้เด่นชัดมากขึ้น และเพื่อเป็นแนวทางของบุคคลทั่วไปที่ป่วยโรคเบาหวานสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการบำบัดโรคของพระสงฆ์ในสมัยพุทธกาลตามคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
๒. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาโรคเบาหวานของพระสงฆ์ในเขต อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย
๓. เพื่อศึกษาการใช้พุทธธรรมเพื่อบำบัดโรคเบาหวานของพระสงฆ์ในเขต อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือการศึกษาเอกสารและการศึกษาจากภาคสนาม

๑. ข้อมูลปฐมภูมิการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาข้อมูลหลักพุทธธรรมที่สามารถนำมาบำบัดโรคเบาหวานและสาเหตุของการเกิดโรคเบาหวานซึ่งมีปรากฏในเอกสารดังนี้ ๑) พระไตรปิฎกภาษาบาลีฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๕ ๒) พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ ๑) งานเขียนของนักวิชาการที่เกี่ยวกับโรคเบาหวาน ๒) เอกสารและงานวิจัยของนักวิชาการที่เกี่ยวกับโรคเบาหวาน

๓. การศึกษาภาคสนาม เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ/ภาคสนาม (Qualitative Research) ด้วยการออกแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๓ ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนออกไปสัมภาษณ์เชิงลึก บันทึกด้วยเครื่องบันทึกเสียงและแจกใบสัมภาษณ์ และสอบถามตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ให้พระสงฆ์ในเขต อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย แล้วรวบรวมนำมาทำการวิเคราะห์ และสรุปผลอภิปรายรวบรวมนำเสนอผลการวิจัยสืบต่อไป

๔. ประชากรที่ศึกษา การวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาวิจัยข้อมูลจากประชากรผู้ให้ข้อมูล คือ พระภิกษุสงฆ์ที่อาศัยอยู่ในเขต อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ดังนี้ ๑) พระครูสิริมิ่ง

คโณภาส ปัจจุบัน สังกัดวัดวังสะพุงพัฒนาราม ตำบลวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ๒) พระครูโสภณวัฒน์นุกิจ ปัจจุบัน สังกัดวัดวังสะพุงพัฒนาราม ตำบลวังสะพุง อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ๓) พระครูกันตสีลวัฒน์ ปัจจุบัน สังกัดวัดธรรมจาริการาม ตำบลหนองจิว อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย ๔) พระบัวผัน ยตินุธโร ปัจจุบัน สังกัดวัดดอนทอง ตำบลหนองจิว อำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย รวมทั้งหมดจำนวน ๔ รูป

๕. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แนวทางการสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ ๑) แบบสัมภาษณ์ ๒) การจดบันทึก ๓) ใช้เครื่องบันทึกเสียง ๔) กล้องถ่ายรูปรูป

๖. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ๑) ถอดเทปบันทึกเสียง ๒) จัดระเบียบเรียงลำดับและแยกแยะข้อมูล ๓) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มา ตามจุดประสงค์ของการศึกษา ๔) เรียบเรียงผลการศึกษา สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

๔. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้พุทธธรรมเพื่อบำบัดโรคเบาหวาน ของพระสงฆ์ในเขตอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย สามารถสรุปได้ ๓ ประเด็นคือ

ประเด็นที่ ๑ การบำบัดโรคในสมัยพุทธกาลตามคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทพบว่า การบำบัดรักษาโรคในสมัยพุทธกาล แบ่งออกเป็น ๒ วิธีใหญ่ๆ คือวิธีการบำบัดรักษาโรคทางกายและวิธีการบำบัดรักษาโรคทางใจ วิธีการบำบัดรักษาทางใจเช่นการแยกกายกับจิตเมื่อเจ็บป่วยการฟังบทสวดโพชฌงค์ ๗ สัจญา ๑๐ เสริมกำลังใจใช้การกำหนดรู้สติปัญญา ๔ ใช้การกำหนดสติรู้เวทนาเข้าสู่โพชฌงค์ ๗ ประกอบด้วยสติสัมโพชฌงค์ ธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ วิริยสัมโพชฌงค์ ปิตีสัมโพชฌงค์ ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ สมานีสัมโพชฌงค์ และอุเบกขาสัมโพชฌงค์ ใช้สมาธิพิจารณาเรื่องชั้น ๕ ว่าไม่เที่ยงเป็นทุกข์เป็นอนัตตา ฟังพรหมวิหาร ๔ ซึ่งเป็นวิธีที่พระสงฆ์สามารถนำมาประยุกต์ในการบำบัดรักษาโรคเบาหวานได้ในระดับหนึ่งด้วย

สาเหตุของโรคทางใจ คือการที่จิตใจของคนเราถูกรอบงำด้วยกิเลสความเศร้าหมองด้วยความโลภอยากได้อะไรก็ทำให้มีจิตใจเร่าร้อนเมื่อความปรารถนาไม่สมหวังในสิ่งที่ตนมุ่งหมาย ความโกรธทำให้เป็นคนที่มีจิตใจขัดเคืองหงุดหงิดขุ่นเคืองผู้อื่นทำให้จิตใจเร่าร้อนกระวนกระวายอยู่ไม่เป็นสุขความหลงทำให้เชื่อในสิ่งที่ผิดเข้าใจในสิ่งที่ผิดมีจิตใจที่มืดบอดมองไม่เห็นทางไม่รู้จักรู้ผิดชอบชั่วดีมักจะถูกชักนำไปในทางที่ผิดได้ง่ายความโลภ โกรธ หลงทำให้เกิดความทุกข์

ประเด็นที่ ๒ สภาพปัญหาโรคเบาหวานของพระสงฆ์ในปัจจุบันเกิดมาจากบริบทสิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากการดำรงชีวิตของพระสงฆ์ อาศัยญาติโยมเพื่อเลี้ยงชีพ อันเป็นเหตุให้บริโภคอาหาร เค็มจัด หวานจัด เผ็ดจัด ขาดการออกกำลังกาย ทำให้พระสงฆ์เป็น

โรคเบาหวานได้สาเหตุการเกิดโรคเบาหวาน เช่น พันธุกรรม ความผิดปกติของฮอร์โมนอื่นที่มีผลควบคุมระดับน้ำตาลในเลือด การขาดสารอาหารที่เรียกว่า ขาดโปรตีนและแคลอรีอย่างรุนแรง การดื่มสุรา การติดเชื้อไวรัส การมีโรคหลอดเลือด หรือการได้รับสารเคมีหรือยาบางชนิดก็อาจทำให้เกิดเบาหวานได้ โรคเบาหวานที่พบมี ๒ ชนิด คือ ๑) เบาหวานชนิดพึ่งอินซูลิน เป็นภาวะที่ร่างกายมีการสร้างอินซูลินลดลง อาจเกิดจากเซลล์ของตับอ่อนมีความผิดปกติหรือเซลล์ถูกทำลายจากการติดเชื้อ โรคเบาหวานชนิดนี้มักพบในคนอายุน้อย ๒) เบาหวานชนิดไม่พึ่งอินซูลิน เป็นภาวะที่ร่างกายมีการสร้างอินซูลิน แต่ตัวรับอินซูลิน ทำงานผิดปกติ ทำให้อินซูลินไม่ทำงาน เบาหวานชนิดนี้มีอาการเกิดขึ้นอย่างช้าๆ มักพบในคนที่มียาอายุตั้งแต่ ๔๐ ปี ขึ้นไป

ประเด็นที่ ๓ การใช้พุทธธรรมเพื่อบำบัดโรคเบาหวาน ของพระสงฆ์ ในเขตอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลย พบว่า พระครูสิริมิ่งมงคลภาส ท่านได้นำหลักพุทธธรรมนำมาประพฤติปฏิบัติเพื่อบำบัดโรคเบาหวาน คือ อริยสัจ ๔ พระครูโสภณวัฒน์นุกิจ ท่านได้นำหลักพุทธธรรมนำมาประพฤติปฏิบัติเพื่อบำบัดโรคเบาหวาน คือ โพชฌงค์ ๗ พระครูกันตสีลวัฒน์ ท่านได้นำหลักพุทธธรรมนำมาประพฤติปฏิบัติเพื่อบำบัดโรคเบาหวาน คือ ไตรลักษณ์ ๓ ส่วนพระบัวผัน ยติธโร ท่านได้นำหลักพุทธธรรมนำมาประพฤติปฏิบัติเพื่อบำบัดโรคเบาหวาน คือ สัจญา ๑๐ และท่านทั้ง ๔ ก็ยังไม่ทิ้งการรักษาแบบแผนปัจจุบันยังรับประทานยาอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนการรักษาแบบดั้งเดิมด้วยการพึ่งพาธรรมชาติบำบัดด้วยการเก็บสมุนไพรตามสูตรของคนโบราณนำมาปรุงรักษาโรคเบาหวาน จากการประยุกต์พุทธธรรมผสมผสานกับการรักษาโรคเบาหวานแบบแผนปัจจุบันและแบบพึ่งพาธรรมชาติด้วยสมุนไพร ทำให้การรักษาโรคเบาหวานได้ผลดี เกณฑ์ระดับน้ำตาลอยู่ในขั้นปกติเป็นที่น่าพอใจ

สรุป การใช้พุทธธรรมเพื่อบำบัดโรคเบาหวาน ของพระสงฆ์ ตั้งแต่สมัยพุทธกาลจนถึงปัจจุบันนี้ ยังต้องยึดพุทธธรรมนำมาบำบัดรักษาโรคได้เป็นอย่างดี การใช้พุทธธรรมเพื่อบำบัดโรคเบาหวาน ของพระสงฆ์ ในเขตอำเภอวังสะพุง จังหวัดเลยท่านได้นำพุทธธรรมที่ปรากฏในพระไตรปิฎกคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทในบทที่ว่า อริยสัจ ๔ โพชฌงค์ ๗ ไตรลักษณ์ ๓ สัจญา ๑๐ นำมาประพฤติปฏิบัติเพื่อบำบัดโรคเบาหวานอันมีสาเหตุมาจาก ธาตุ ๔ ชั้น ๕ ที่กำเริบ หย่อน และพิการ ปรับความสมดุลร่างกายให้เป็นปกติ โดยเฉพาะการปรับระดับน้ำตาลในเลือดให้เป็นปกติ เพื่อการสืบสานพระพุทธศาสนาต่อไป

๕. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะอยู่ ๒ แนวทางดังต่อไปนี้

๑. ข้อเสนอแนะในเชิงวิชาการ

๑) หมอรักษาโรคเบาหวาน ควรยึดหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการรักษาโรคให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณของหมอ แบบบูรณาการอย่างจริงจังเช่น เบญจศีล เบญจธรรมซึ่งถือว่าเป็นบรรทัดฐานของความประพฤติปฏิบัติที่ดีงาม

๒) หมอรักษาโรคเบาหวานไม่ควรประพฤติปฏิบัติผิดจากหลักพุทธธรรม ด้านจารีตประเพณีที่สืบทอดกันมาเช่น คติ ๔ ลำเอียงเพราะรักใคร่กัน ลำเอียงเพราะไม่ชอบกัน ลำเอียงเพราะงี่เงา ลำเอียงเพราะกลัว คือว่าหมอผู้รักษาโรคเบาหวานไม่ควรรักษาเห็นแก่ลาภ ใครมีเงินมาก รักษาดีให้ยาดี ใครไม่มีเงินให้ยาคุณภาพต่ำ เป็นต้น

๒. ข้อเสนอแนะในเชิงการวิจัย

๑) ควรมีการศึกษาเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักพุทธธรรมกับจริยธรรมของแพทย์แผนปัจจุบันที่รักษาโรคเบาหวาน

๒) ควรมีการศึกษาอิทธิพลหลักพุทธธรรมที่มีต่อการรักษาโรคเบาหวานของแพทย์แผนปัจจุบันที่รักษาโรคเบาหวาน

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(ก) ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎก ๒๕๐๐.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

_____. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

(ข) ข้อมูลทุติยภูมิ

๑) หนังสือ :

ณัฐพร สุขพอดิ. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโรคเบาหวาน. นนทบุรี : โคชยันมีเดียทีม, ๒๕๕๐.

พุทธทาสภิกขุ. ศาสนาคือโรงพยาบาลโลก. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : ตถาคตา
พับลิเคชั่นจำกัด, ๒๕๔๙.

พระธรรมปิฎก. (ป.อ. ปยุตโต). พุทธธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๓.

พระสัทธัมมโชติกะธัมมาจริยะ. พระอภิธรรมมัตถสังคหะ. ปริจเฉทที่ ๓. และปริจเฉทที่ ๗.
พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

๒) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

ธวัชชัย ภาสุรกุล. โรงพยาบาลเวชธานี : สถิติผู้ป่วยเบาหวานพุ่งทั่วโลก ยังไม่แก้ก็ไม่ได้.
แหล่งที่มา : <http://www.thairath.co.th/> [๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘].

ลัดดาวรรณ ปานเพชร. โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ : การที่จะเอาชนะเบาหวานได้
ใน ๔ ขั้นตอนง่ายๆ. แหล่งที่มา : <http://www.joelookyoung.com>. [๒๕
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘].

สุนทร ตรีนนันทวัน. ผู้เชี่ยวชาญสาขาเทคโนโลยีการศึกษา สสวท : ตีลังคนไทยป่วยเป็น
โรคเบาหวาน ๓.๕ ล้านคน. แหล่งที่มา : E-mail: [stri@ipst.ac.th/](mailto:stri@ipst.ac.th) [๒๕
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘].